

۵۵۰۶۱/۱۵۹۵۸۳
۹۶،۱۲،۱۳

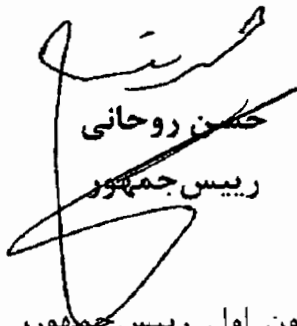

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر لاریجانی
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "موافقتنامه سرویس های هوایی دو جانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت کشور کویت" که به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در جلسه ۱۳۹۶/۱۱/۱۵ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسن روحانی
رئیس جمهور

تظلمات	کنترل ۹۸۶۹۵۹۵	تایید نهایی
ص ۱۶	۱۸/۱۶	۲۱/۱۵

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، شورای نگهبان، وزارت راه و شهرسازی، وزارت امور خارجه، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت: ۹۶/۱۵/۴۵۴۷
تاریخ ثبت: ۹۶/۱۲/۱۴
کد پرونده:
ساعت ورود:

۵۵۰۶۱/۱۵۹۵۸۳

۹۶،۱۲،۱۳

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

نظر به اهمیت توسعه روابط حمل و نقل هوایی و ضرورت تحکیم و پایدار سازی این روابط از طریق تنظیم اسناد و معاهدات حقوقی بین‌المللی در این زمینه و در راستای تأسیس و بهره‌برداری از سرویس‌های هوایی بین و ماورای سرزمین‌های دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت کشور کویت به عنوان اعضای کنوانسیون هواپیمایی کشوری بین‌المللی، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه موافقتنامه سرویس‌های هوایی دو جانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران
و دولت کشور کویت

ماده واحده - موافقتنامه سرویس‌های هوایی دو جانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت کشور کویت مشتمل بر یک مقدمه و بیست و یک ماده و یک پیوست به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

رئیس جمهور

وزیر راه و شهرسازی

وزیر امور خارجه

به نام خدا

موافقتنامه سرویس‌های هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت کشور کویت

مقدمه

دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت کشور کویت که عضو کنوانسیون هواپیمایی کشوری بین‌المللی می‌باشند که در تاریخ ۱۶ آذرماه ۱۳۲۳ هجری شمسی برابر با ۷ دسامبر ۱۹۴۴ میلادی در شیکاگو برای امضا مفتوح گردید و از این پس « طرف‌های متعاقد » نامیده می‌شوند، به منظور تاسیس و بهره برداری از سرویس‌های هوایی بین و ماوراء سرزمین‌های خود به شرح زیر موافقت کردند:

ماده ۱

تعاریف

از نظر این موافقتنامه:

(الف) اصطلاح «کنوانسیون» به کنوانسیون هواپیمایی کشوری بین‌المللی که در تاریخ ۱۶ آذرماه ۱۳۲۳ هجری شمسی برابر با ۷ دسامبر ۱۹۴۴ میلادی در شیکاگو برای امضاء مفتوح گردید، اطلاق می‌شود، و شامل اصلاحات کنوانسیون که به موجب ماده (۹۴) آن تصویب شده و برای طرف‌های متعاقد لازم‌الاجرا گردیده و ضمیمه کنوانسیون و اصلاحات آنها که به موجب ماده (۹۰) آن به تصویب رسیده و برای طرف‌های متعاقد لازم‌الاجرا شده است، خواهد بود.

(ب) اصطلاح « موافقتنامه » به این موافقتنامه، پیوست آن و هر گونه اصلاحات موافقتنامه یا پیوست آن اطلاق می‌شود. (پ) اصطلاح « مقام‌های هواپیمایی » در مورد جمهوری اسلامی ایران به سازمان هواپیمایی کشوری و هر شخص یا سازمانی که مجاز به انجام وظایف فعلی آن سازمان باشد اطلاق می‌گردد، و در مورد دولت کشور کویت به اداره کل سازمان هواپیمایی کشوری و هر شخص یا سازمانی که مجاز به انجام وظایف فعلی آن مدیریت باشد، اطلاق می‌شود.

(ت) اصطلاح « شرکت هواپیمایی تعیین شده » به یک یا چند شرکت هواپیمایی اطلاق می‌شود که طبق مفاد ماده (۳) این موافقتنامه تعیین شوند و اجازه فعالیت بیابند.

(ث) اصطلاح « ظرفیت » در مورد یک هواپیما به میزان بارگیری مؤثر آن هواپیما در یک مسیر یا قسمتی از مسیر و اصطلاح « ظرفیت » در مورد « سرویس مورد توافق » به حاصل ضرب ظرفیت هواپیما در چنین سرویسی در دفعات پرواز هواپیمای مزبور طی زمان معین در تمام یا قسمتی از مسیر، اطلاق می‌شود.

(ج) اصطلاح « سرزمین » دارای همان معنی است که در ماده (۲) کنوانسیون برای آن ذکر شده است.

(چ) اصطلاحات « سرویس هوایی »، « سرویس هوایی بین‌المللی »، « شرکت هواپیمایی » و « توقف به منظورهای غیر حمل و نقل » دارای همان معنای است که در ماده (۹۶) کنوانسیون برای آنها ذکر شده است.

(ح) اصطلاح « نرخ » به قیمتی اطلاق می‌شود که برای حمل مسافر، بار همراه و غیر همراه پرداخت گردد و شامل شرایطی که به موجب آن قیمت‌های مزبور اعمال می‌شود از جمله قیمت‌ها و شرایط مقرر برای نمایندگی‌ها و سایر خدمات جنبی به استثناء دستمزدها و شرایط حمل پست، می‌باشد.

(خ) اصطلاح « جدول مسیر » به جدول پیوست این موافقتنامه یا اصلاحیه آن طبق مفاد بند (۴) ماده (۱۶) این موافقتنامه اطلاق می‌شود. جدول مسیر، بخش جدایی ناپذیر این موافقتنامه را تشکیل می‌دهد و تمامی ارجاعات به این موافقتنامه به جز در مواردی که فحواً عبارت به گونه دیگری ایجاب نماید شامل ارجاع مسیر می‌شود.

دفتر هیئت دولت

ماده ۲

اعطای حقوق

- ۱- هر طرف متعاقد جهت انجام سرویس‌های هوایی بین‌المللی منظم به وسیله شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاقد دیگر حقوق زیر را به طرف متعاقد دیگر اعطا می‌نماید:
  - الف) پرواز بدون فرود از فراز سرزمین طرف متعاقد دیگر؛
  - ب) توقف در سرزمین مذکور به منظورهای غیرحمل و نقل؛ و
  - پ) توقف در سرزمین مذکور به منظور سوار و پیاده کردن مسافر، بارگیری و تخلیه بار و پست در حمل و نقل بین‌المللی در نقاط مشخص شده در جدول مسیر پیوست این موافقتنامه.
- ۲- هیچ یک از مفاد این موافقتنامه نباید به نحوی تفسیر شود که به شرکت هواپیمایی یک طرف متعاقد این حق را اعطا کند که در داخل سرزمین طرف متعاقد دیگر از نقطه ای به نقطه دیگر مبادرت به حمل مسافر، بار و پست در قبال مزد یا کرایه نماید.
- ۳- در مناطقی که در آن مخاصمات مسلحانه جریان دارد و یا در اشغال نظامی است و نیز در مناطقی که تحت تاثیر مخاصمات مسلحانه یا اشغال نظامی قرار گرفته است انجام سرویس‌های موضوع این ماده منوط به تصویب مقامهای صلاحیتدار مربوط خواهد بود.

ماده ۳

تعیین و اجازه

- ۱- هر طرف متعاقد حق دارد با ارسال اعلامیه کتبی به طرف متعاقد دیگر یک یا چند شرکت هواپیمایی را برای انجام سرویس‌های مورد توافق در مسیرهای مشخص شده تعیین، و هر شرکت هواپیمایی تعیین شده را حذف کند یا تغییر دهد.
- ۲- پس از دریافت اعلامیه مذکور در بند (۱) مقامهای صلاحیت دار طرف متعاقد دیگر باید با رعایت مفاد بندهای (۳) و (۴) این ماده اجازه مقتضی را بدون تأخیر به شرکت هواپیمایی تعیین شده مزبور اعطا کنند.
- ۳- مقامهای هواپیمایی یک طرف متعاقد می‌توانند از شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاقد دیگر بخواهند که آنان را مجاب سازد که شرایط مقرر در قوانین و مقرراتی را که معمولاً به موجب مفاد کنوانسیون توسط آن مقامها در مورد بهره برداری از سرویس‌های هوایی بین‌المللی اعمال می‌گردد دارا می‌باشد.
- ۴- هر طرف متعاقد حق دارد در هر مورد که مجاب نشده باشد مالکیت عمده و کنترل مؤثر شرکت هواپیمایی تعیین شده متعلق و در اختیار طرف متعاقد دیگر یا اتباع آن است از اعطای اجازه بهره برداری موضوع بند (۳) این ماده امتناع ورزد و یا هر شرطی را که برای اعمال حقوق مذکور در ماده (۲) این موافقتنامه توسط آن شرکت هواپیمایی تعیین شده لازم بداند، وضع نماید.
- ۵- شرکت هواپیمایی تعیین شده می‌تواند در هر زمان پس از دریافت اجازه مندرج در بند (۲) فوق بهره برداری از سرویس‌های مورد توافق را آغاز کند مشروط بر آن که نرخ مطابق ضوابط ماده (۱۳) این موافقتنامه در مورد سرویس‌های مزبور وضع شده و مجری باشد.

ماده ۴

تعلیق و لغو

- ۱- هر طرف متعاقد می‌تواند در موارد مشروح زیر مجوز بهره برداری را لغو یا استفاده از حقوق مندرج در ماده (۲) این موافقتنامه را در مورد شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاقد دیگر معلق یا هر شرطی را که برای استفاده از این حقوق لازم می‌داند وضع کند:

دفتر همت روات

الف) چنانچه قانع نشود که مالکیت عمده و کنترل مؤثر شرکت هوایمایی مذکور متعلق و در اختیار طرف متعاقد دیگر یا اتباع وی می‌باشد، یا

ب) چنانچه شرکت هوایمایی مذکور قوانین ویا مقررات طرف متعاقدی که این حقوق را اعطا نموده است رعایت نکند، یا

پ) چنانچه شرکت هوایمایی مذکور در انجام عملیات بهره برداری از مفاد این موافقتنامه تخطی کند.

۲- لغو یا تعلیق یا وضع شرایط مذکور در بند (۱) این ماده جز در مواردی که برای جلوگیری از نقض بیشتر قوانین و یا مقررات و یا مفاد این موافقتنامه و یا برای ایمنی هوایمایی فوریت داشته باشد، فقط پس از مشورت با طرف متعاقد دیگر صورت خواهد گرفت. این مشورت بین مقام‌های هوایمایی پس از دریافت درخواست انجام آن در اسرع وقت شروع خواهد شد.

۳- اقدام یک طرف متعاقد به موجب این ماده، لطمه ای به سایر حقوق طرف‌های متعاقد نخواهد زد.

ماده ۵

شمول قوانین و مقررات

۱- قوانین و مقررات هر طرف متعاقد در مورد ورود یا خروج هوایماهایی که به امر هوانوردی بین‌المللی اشتغال دارند و نیز قوانین و مقررات مربوط به بهره برداری و هوانوردی این قبیل هوایماها مادام که برفراز یا داخل سرزمین آن طرف متعاقد می‌باشند، در مورد هوایماهای شرکت هوایمایی تعیین شده طرف متعاقد دیگر اعمال خواهد شد.

۲- قوانین و مقررات هر طرف متعاقد که ناظر به ورود، اقامت موقت و خروج مسافری، خدمه، بار یا پست از سرزمین آن می‌باشد از قبیل تشریفات ورود و خروج، مهاجرت و همچنین مقررات گمرکی و بهداشتی در مورد مسافری، خدمه، بار یا محمولات پستی هوایمائی شرکت هوایمایی تعیین شده طرف متعاقد دیگر مادام که در سرزمین مذکور باشند اعمال خواهد شد.

۳- هر طرف متعاقد بنا به درخواست طرف متعاقد دیگر نسخه‌ای از قوانین و مقررات مذکور در این ماده را در اختیار آن قرار خواهد داد.

۴- شرکت هوایمایی تعیین شده هر طرف متعاقد حق دارد با رعایت قوانین و مقررات جاری در هر یک از طرف‌های متعاقد، دفتر نمایندگی خود را در سرزمین طرف متعاقد دیگر دایر نماید و یا اینکه برای خود عامل کل یا عامل فروش کل تعیین کند.

ماده ۶

انتقال درآمد

انتقال درآمدهای حاصله توسط شرکت‌های هوایمایی تعیین شده هر طرف متعاقد طبق مقررات تسعیر ارزهای خارجی طرف متعاقد دیگر و پس از کسر هزینه‌ها صورت خواهد گرفت. طرف‌های متعاقد بیشترین تلاش خود را برای تسهیل انتقال درآمدهای حاصله توسط شرکت هوایمایی تعیین شده از سرویس‌های موضوع این موافقتنامه به عمل خواهند آورد. هرگاه موافقتنامه خاصی ناظر بر نظام پرداختها بین طرف‌های متعاقد باشد، موافقتنامه مذکور اعمال خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۷

معافیت از حقوق گمرکی، سود بازرگانی و سایر عوارض

- ۱- هواپیماهای شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهدی که سرویس‌های بین‌المللی را انجام می‌دهد و مواد سوختی، روغن موتور، سایر مواد مصرفی فنی، وسایل یدکی، لوازم مورد نیاز جاری و خواروبار موجود در هواپیماهای شرکت هواپیمایی یک طرف متعاهد که مجاز به استفاده از مسیرها و سرویس‌های موضوع این موافقتنامه می‌باشند به هنگام ورود یا خروج از سرزمین طرف متعاهد دیگر بر اساس عمل متقابل از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی، مالیات، هزینه‌های بازرسی و سایر عوارض و هزینه‌های مشابه ملی یا محلی معاف خواهند بود حتی اگر مواد مذکور زمانی مورد استفاده قرار گیرد یا به مصرف برسد که هواپیماهای مزبور برفراز آن سرزمین در پرواز باشند.
- ۲- سوخت، روغن موتور، سایر مواد مصرفی فنی، وسایل یدکی، لوازم مورد نیاز جاری و خواروبار که توسط یک طرف متعاهد یا اتباع آن به سرزمین طرف متعاهد دیگر وارد شود و صرفاً بمنظور استفاده در هواپیماهای شرکت هواپیمایی تعیین شده آن طرف متعاهد باشد براساس عمل متقابل از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و هزینه‌های بازرسی و سایر عوارض و هزینه‌های مشابه ملی و محلی معاف خواهد بود.
- ۳- سوخت، روغن موتور، سایر مواد مصرفی فنی، وسایل یدکی، لوازم مورد نیاز جاری و خواروبار که در سرزمین یک طرف متعاهد بار هواپیماهای شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر می‌شود و در سرویس‌های بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرد بر اساس عمل متقابل از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی، مالیات‌ها و هزینه‌های بازرسی و سایر عوارض و هزینه‌های مشابه ملی یا محلی، معاف خواهد بود.
- ۴- تجهیزات هوانوردی مورد نیاز جاری، و همچنین مواد و کالاهای نگاهداری شده در هواپیماهای شرکت هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاهد تنها با موافقت مقام‌های گمرکی طرف متعاهد دیگر در آن سرزمین قابل تخلیه است. در این صورت می‌توان آنها را تا زمانی که طبق مقررات گمرکی مجدداً صادر می‌شوند و یا ترتیب دیگری در مورد آنها داده شود تحت نظارت مقام‌های نامبرده قرار داد.
- ۵- مسافران، ائاثیه مسافران و باری که از سرزمین یک طرف متعاهد در ترانزیت مستقیم قرار دارند و از حریمی که در فرودگاه بدین منظور اختصاص یافته خارج نمی‌شوند، فقط مشمول کنترل سادمای خواهند بود. ائاثیه مسافر و بار تا زمانی که در گذر (ترانزیت) مستقیم است از حقوق گمرکی و سود بازرگانی و هرگونه مالیات معاف خواهد بود.
- ۶- تجهیزات دفتری و اسناد رسمی حاوی آرم رسمی شرکت هواپیمایی مانند برچسب چمدان، بلیط هواپیما، بارنامه، کارت اجازه ورود به هواپیما و جدول زمانبندی که به داخل سرزمین هر یک از طرف‌های متعاهد برای استفاده اختصاصی شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر وارد می‌شود، از کلیه حقوق گمرکی و سود بازرگانی و یا مالیات‌ها بر اساس عمل متقابل معاف خواهد بود.

ماده ۸

تسهیلات و هزینه‌های فرودگاهی

- ۱- هر یک از طرف‌های متعاهد در سرزمین خود فرودگاه یا فرودگاه‌هایی را جهت استفاده شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر در مسیر مشخص شده تعیین خواهد کرد، و تسهیلات ارتباطی، هوانوردی، هواشناسی و سایر خدماتی را که برای بهره برداری سرویس‌های مورد توافق لازم است در اختیار شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر قرار خواهد داد.
- ۲- هر یک از طرف‌های متعاهد می‌تواند در قبال استفاده هواپیماهای شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر از فرودگاه‌ها و سایر تأسیسات آن هزینه‌های عادلانه و معقولی دریافت دارد، مشروط بر آنکه میزان این هزینه‌ها از آنچه شرکت‌های هواپیمایی ملی آن که در سرویس‌های مشابه بین‌المللی تردد می‌کنند، برای استفاده از چنین فرودگاه و تأسیساتی می‌پردازند، تجاوز نکند.

دفتر هیئت دولت

ماده ۹

مقررات ظرفیت و تصویب برنامه های پرواز

- ۱- شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد از رفتار عادلانه و برابر برخوردار خواهند بود تا بتوانند برای انجام سرویس‌های مورد توافق در مسیرهای مشخص شده از فرصت‌های متساوی بهره مند باشند.
- ۲- در انجام سرویس‌های مورد توافق، شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاقد، منافع شرکت هواپیمایی طرف متعاقد دیگر را مورد نظر قرار خواهد داد تا من غیر حق در سرویس‌های طرف دیگر در تمام یا قسمتی از همان مسیرها اثر نامطلوب ایجاد نشود.
- ۳- هدف اصلی از برقراری سرویس‌های مورد توافق توسط شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد، تأمین ظرفیت کافی با ضریب بار مناسب جهت رفع نیازمندی‌های جاری و پیش بینی شده معقول برای حمل مسافر و بار و پست بین سرزمین طرف متعاقد تعیین کننده شرکت هواپیمایی و سرزمین طرف متعاقد دیگر می‌باشد.
- ۴- شرکت هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاقد همچنین می‌تواند با رعایت اصول مندرج در بندهای (۱)، (۲) و (۳) این ماده، ظرفیتی را برای رفع نیازمندی‌های حمل و نقل بین سرزمین‌های کشورهای ثالث مندرج در جدول مسیر پیوست این موافقتنامه و سرزمین طرف متعاقد دیگر تأمین نماید.
- ۵- ظرفیتی که عرضه می‌شود شامل تعداد سرویس‌ها و نوع هواپیماهای مورد استفاده شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد در سرویس‌های مورد توافق، مورد موافقت مقام‌های هواپیمایی قرار خواهد گرفت.
- ۶- شرکت هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاقد، حداکثر سی (۳۰) روز پیش از شروع سرویس‌ها در مسیرهای مشخص شده، برنامه های پرواز را برای تصویب مقام‌های هواپیمایی طرف متعاقد دیگر تسلیم خواهد نمود. در مورد تغییرات بعدی نیز به همین ترتیب عمل خواهد شد. در موارد خاص می‌توان این محدوده زمانی را با تصویب مقام‌های نامبرده تغییر داد.
- ۷- در صورت عدم توافق بین شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده در مورد موضوعات مربوط به ظرفیت، این مساله از طریق توافق بین مقام‌های هواپیمایی طرف‌های متعاقد حل و فصل خواهد شد. تا زمانی که این توافق حاصل نگردیده است، ظرفیت عرضه شده توسط شرکتهای هواپیمایی تعیین شده بدون تغییر باقی خواهد ماند.

ماده ۱۰

شناسایی گواهینامه‌ها، پروانه‌ها و ایمنی هوانوردی

گواهینامه‌های قابلیت پرواز و گواهینامه‌های صلاحیت و پروانه‌هایی که توسط یک طرف متعاقد صادر شده یا اعتبار یافته و هنوز به قوت خود باقی باشد، برای بهره برداری از مسیرها و سرویس‌های موضوع این موافقتنامه، توسط طرف متعاقد دیگر معتبر شناخته خواهد شد، مشروط بر این که شرایط صدور یا اعتبار گواهینامه‌ها و پروانه های مزبور مساوی یا بیش از حداقل استانداردهایی باشد که به موجب کنوانسیون وضع شده یا خواهد شد. در هر حال هر طرف متعاقد این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که در مورد پرواز از فراز سرزمین خود از شناسایی گواهینامه‌های صلاحیت و پروانه‌هایی که برای اتباع آن توسط طرف متعاقد دیگر یا هر دولت دیگری صادر شده یا معتبر شناخته شده خودداری نماید.

ماده ۱۱

ایمنی هوانوردی

- ۱- هر طرف متعاقد می‌تواند در هر زمان در رابطه با استانداردهای ایمنی در زمینه های مربوط به تاسیسات هوانوردی، خدمه پرواز، هواپیما و بهره برداری از هواپیما که طرف متعاقد دیگر به کارگرفته است، درخواست مشاوره نماید. چنین مشاوره‌ای ظرف مدت سی روز از تاریخ درخواست مزبور انجام خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

- ۲- چنانچه پس از مشاوره مزبور یک طرف متعاقد ملاحظه کند استانداردهای ایمنی در زمینه های موضوع بند (۱) که در آن زمان به موجب کنوانسیون وضع شده به طور مؤثر توسط طرف متعاقد دیگر به کار گرفته یا اجرا نمی‌شود، طرف متعاقد دیگر را از یافته‌های مزبور و اقداماتی که برای تطبیق با استانداردهای ایکائو ضروری به نظر می‌رسد آگاه خواهد کرد. طرف متعاقد دیگر اقدام اصلاحی مناسب را در فرصت زمانی توافق شده اتخاذ خواهد نمود.
- ۳- همچنین به موجب ماده (۱۶) کنوانسیون توافق می‌شود هر نوع هواپیمایی که توسط شرکت هواپیمایی تعیین شده یک طرف متعاقد یا از طرف آن در سرویس‌هایی از مبدأ سرزمین طرف متعاقد دیگر یا بالعکس مورد بهره برداری قرار گیرد، می‌تواند مادامی که در سرزمین طرف متعاقد دیگر است، مشمول بازرسی نمایندگان مجاز طرف متعاقد دیگر قرار گیرد، مشروط بر اینکه این امر منجر به تأخیر بدون دلیل در بهره برداری از هواپیما نگردد. علی‌رغم تعهدات مندرج در ماده (۳۳) کنوانسیون هدف این بازرسی، تأیید اعتبار اسناد هواپیمای مربوط، گواهینامه خدمه و تطبیق تجهیزات و وضعیت هواپیما با استانداردهای وضع شده در آن زمان به موجب کنوانسیون می‌باشد.
- ۴- هر طرف متعاقد حق تعلیق یا تغییر فوری مجوز بهره برداری شرکت و یا شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف متعاقد دیگر را چنانچه اقدام فوری برای حصول اطمینان از ایمنی بهره برداری شرکت هواپیمایی تعیین شده ضروری باشد برای خود محفوظ می‌دارد.
- ۵- هر اقدامی از سوی یک طرف متعاقد طبق بند (۴) فوق با از بین رفتن زمینه اتخاذ آن اقدام متوقف خواهد شد.
- ۶- با توجه به بند (۲) فوق اگر مشخص شود که با پایان یافتن فرصت زمانی توافق شده، یک طرف متعاقد در حالت عدم مطابقت با استانداردهای سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری (ایکائو) باقی مانده است، دبیرکل ایکائو باید از این موضوع و نیز تصمیم رضایت بخش بعدی نسبت به موقعیت مطلع گردد.

ماده ۱۲

نمایندگی فنی و بازرگانی

- ۱- شرکت(های) هواپیمایی تعیین شده یک طرف متعاقد مجاز خواهند بود دفتر نمایندگی خود را در سرزمین طرف متعاقد دیگر دائر نمایندند.
- ۲- شرکت(های) هواپیمایی تعیین شده یک طرف متعاقد می‌توانند طبق قوانین و مقررات طرف دیگر در مورد ورود، اقامت و اشتغال نسبت به آوردن و حفظ مدیر فروش، کارکنان عملیاتی، فنی و سایر کارکنان متخصص در سرزمین طرف متعاقد دیگر به منظور اجرای سرویس های هوایی اقدام نماید.
- ۳- در صورت نصب عامل کل یا عامل فروش کل، عامل مزبور بر اساس قوانین و مقررات حاکم مربوط هر طرف تعیین خواهد شد.
- ۴- هر شرکت هواپیمایی تعیین شده حق خواهد داشت طبق قوانین و مقررات ملی قابل اجرا در هر طرف متعاقد نسبت به فروش خدمات حمل و نقل هوایی در سرزمین طرف متعاقد دیگر به طور مستقیم یا از طریق رفتار نمایندگی خود اقدام نماید و هر شخص قادر خواهد بود که خدمات حمل و نقل مذکور را خریداری نماید.

ماده ۱۳

نرخ‌های حمل و نقل هوایی

- ۱- نرخ‌های مورد اجرا توسط شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد در سرویس‌های مورد توافق در سطح معقولی خواهد بود که با توجه به کلیه عوامل مربوط از جمله هزینه بهره برداری و سود معقول و خصوصیات سرویس و نرخ‌های شرکت‌های هواپیمایی دیگر که در تمام یا قسمتی از همان مسیرها سرویس‌های منظم انجام می‌دهند، وضع می‌گردد.

دفتر هیئت دولت

۲- نرخ‌های موضوع بند (۱) این ماده براساس قواعد زیر تعیین می‌گردد.

الف) چنانچه شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده دو طرف متعاقد عضو یک اتحادیه بین‌المللی شرکت‌های هواپیمایی یا سازوکار تعیین نرخ باشند و یک قطعنامه نرخ، راجع به سرویس‌های مورد توافق از پیش وجود داشته باشد، نرخ‌ها براساس این قطعنامه بین شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد توافق خواهد شد.

ب) چنانچه هیچکدام از شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد یا یکی از آنها عضو اتحادیه شرکت‌های هواپیمایی نباشند یا قطعنامه نرخ مندرج در جزء (الف) فوق وجود نداشته باشد شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد در مورد نرخ‌هایی که برای سرویس‌های مورد توافق اعمال می‌گردد بین خود توافق خواهند کرد.

پ) نرخ‌هایی که به ترتیب مندرج در جزء‌های (الف) و (ب) مورد توافق قرار می‌گیرد لااقل شصت (۶۰) روز پیش از تاریخ پیشنهادی اجرا برای تصویب به مقام‌های هواپیمایی طرف‌های متعاقد تسلیم خواهد گردید. این محدوده زمانی با موافقت مقام‌های مذکور قابل کاهش است.

ت) چنانچه شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاقد نتوانند درباره نرخ‌های قابل اجرا به توافق برسند یا چنانچه یک طرف متعاقد شرکت هواپیمایی خود را به منظور انجام سرویس‌های مورد توافق تعیین ننموده باشد یا چنانچه در فاصله سی (۳۰) روز اول از دوره شصت (۶۰) روزه موضوع جزء (ب) این ماده، مقام‌های هواپیمایی یک طرف متعاقد عدم رضایت خود را از هر یک از نرخ‌های توافق شده بین شرکت‌های هواپیمایی طرف‌های متعاقد طبق بندهای (الف) و (ب) این ماده به مقام‌های هواپیمایی طرف متعاقد دیگر اعلام دارند، مقام‌های هواپیمایی طرف‌های متعاقد اهتمام خواهند نمود در مورد نرخ‌های مناسب به توافق برسند. بطور کلی هیچ نرخ‌ی پیش از تصویب مقام‌های هواپیمایی طرف‌های متعاقد به مورد اجرا گذارده نخواهد شد.

۳- چنانچه مقام‌های هواپیمایی در مورد تصویب هرگونه نرخ ارائه شده به آنها به موجب بند (۲) این ماده به توافق نرسند، موضوع طبق مفاد بند (۱) ماده (۱۷) این موافقتنامه برای حل و فصل به طرف‌های متعاقد ارجاع خواهد شد.

۴- نرخ‌های تعیین شده بموجب این ماده تازمانی که نرخ‌های جدید تعیین نشده باشد، به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۱۴

امنیت هوانوردی

۱- طرف‌های متعاقد حقوق و تعهداتی را که به موجب حقوق بین‌الملل در قبال یکدیگر در خصوص حفظ امنیت هواپیمایی کشوری در برابر اعمال مداخله گرایانه غیرقانونی دارند، مورد تاکید قرار می‌دهند. طرف‌های متعاقد بدون تحدید کلیت حقوق و تعهداتی که به موجب حقوق بین‌الملل به عهده دارند، بویژه طبق مفاد کنوانسیون راجع به جرائم و برخی اعمال ارتكابی دیگر در هواپیما امضاء شده در توکیو به تاریخ ۱۳۴۲/۶/۲۳ هجری شمسی مطابق با ۱۴ سپتامبر ۱۹۶۳ میلادی، کنوانسیون راجع به جلوگیری از تصرف غیرقانونی هواپیما امضاء شده در لاهه به تاریخ ۱۳۴۹/۹/۲۵ هجری شمسی مطابق با ۱۶ دسامبر ۱۹۷۰ میلادی و کنوانسیون راجع به جلوگیری از اعمال غیرقانونی علیه امنیت هواپیمایی کشوری امضاء شده در مونترال به تاریخ ۱۳۵۰/۷/۱ هجری شمسی مطابق با ۲۳ سپتامبر ۱۹۷۱ میلادی و پروتکل جلوگیری از اعمال غیرقانونی خشونت آمیز در فرودگاه‌هایی که در خدمت هواپیمایی کشوری بین‌المللی می‌باشند امضاء شده در مونترال به تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۵ هجری شمسی مطابق با ۲۴ فوریه ۱۹۸۸ میلادی و هر کنوانسیون دیگری در مورد امنیت هوانوردی که طرف‌های متعاقد عضو آن باشند عمل خواهند کرد.

۲- طرف‌های متعاقد حسب درخواست، کلیه مساعدت‌های لازم را به یکدیگر جهت جلوگیری از تصرف غیرقانونی هواپیماهای کشوری و سایر اعمال غیرقانونی علیه امنیت این هواپیماها، مسافری و خدمه آن‌ها، فرودگاه‌ها و تأسیسات هوانوردی و هر نوع تهدید دیگر علیه امنیت هواپیمایی کشوری ارائه خواهند کرد.

دفتر هیئت دولت

۳- طرف‌های متعاقد باید در روابط دو جانبه خود طبق مقررات امنیت هوانوردی مصوب سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری که به عنوان ضوابط کنوانسیون هواپیمایی کشوری بین‌المللی شناخته شده‌اند تاحدودی که مقررات امنیتی مزبور در مورد طرف‌های متعاقد قابل اجرا است عمل نمایند. هر یک از طرف‌های متعاقد باید از متصدیان هواپیمایی که محل ثبت آن هواپیماها یا محل اصلی کار و یا اقامت دائمی متصدیان آنها در سرزمین وی واقع شده و نیز از متصدیان فرودگاه‌های واقع در سرزمین خود بخواهد که مطابق مقررات هوانوردی مزبور عمل کنند.

۴- هر طرف متعاقد می‌تواند از متصدیان هواپیماها بخواهد که مقررات امنیت هوانوردی مورد اشاره در بند (۳) فوق را که طرف متعاقد دیگر برای ورود به سرزمین خود، خروج از آن یا در مدت توقف در آنجا مقرر کرده است، رعایت کنند. هر طرف متعاقد باید اطمینان حاصل کند که در سرزمین آن اقدامات کافی برای حفاظت از هواپیماها و بازرسی مسافری، خدمه، لوازم همراه مسافر، اثاثیه مسافر، بار و خواروبار هواپیما پیش از سوار شدن مسافران یا بارگیری و به هنگام آن به نحو مؤثر انجام می‌شود. همچنین هر طرف متعاقد باید هر درخواستی را که طرف متعاقد دیگر برای انجام اقدامات امنیتی ویژه معقول جهت مقابله با تهدیدی خاص به عمل آورد، با نظر مساعد مورد توجه قرار دهد.

۵- هر گاه هواپیماهای کشوری بطور غیرقانونی تصرف شود و یا اعمال غیرقانونی دیگری علیه امنیت این هواپیماها، مسافری و خدمه آن‌ها، فرودگاه‌ها یا تأسیسات هوانوردی صورت پذیرد، و یا تهدیدی در این مورد انجام گیرد، طرف‌های متعاقد باید از طریق تسهیل ارتباطات و اتخاذ تدابیر مناسب دیگر به منظور ختم سریع و بی‌خطر و یا خنثی کردن تهدید مزبور به یکدیگر یاری رسانند.

۶- هنگامی که یک طرف متعاقد بنا به دلایل منطقی بر این باور باشد که طرف متعاقد دیگر از مفاد این ماده تخطی نموده است، طرف متعاقد اول می‌تواند درخواست مشورت فوری با طرف متعاقد دیگر را نماید. این مشورت با هدف دستیابی به توافق در مورد اقدامات مناسب برای از بین بردن سریع دلایل نگرانی و اتخاذ سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری و اقدامات ضروری برای برقراری شرایط مناسب امنیتی در چارچوب استانداردهای ایمنی خواهد بود.

۷- هر طرف متعاقد اقدامات فوق را تا جایی که قابل اجرا تشخیص دهد انجام خواهد داد تا اطمینان حاصل نماید که هواپیمایی که در شرایط تصرف غیرقانونی یا سایر اعمال مداخله غیرقانونی در سرزمین آن قرار دارد، روی زمین توقیف می‌شود مگر اینکه خروج آن به خاطر وظیفه خطیر حفظ جان انسانها ضروری باشد. اقدامات مزبور تا جایی که امکان داشته باشد براساس مشاوره دوجانبه انجام خواهد گرفت.

ماده ۱۵

تسلیم آمار

مقام‌های هواپیمایی هرطرف متعاقد اطلاعات و آمار مربوط به حمل و نقل انجام شده در سرویس‌های مورد توافق توسط شرکت هواپیمایی تعیین شده خود به سرزمین طرف متعاقد دیگر یا از آن سرزمین را که معمولاً توسط شرکت هواپیمایی تعیین شده برای مقام‌های هواپیمایی ملی خود تهیه و به آن‌ها ارائه می‌گردد، بنا بر درخواست در اختیار مقام‌های هواپیمایی طرف متعاقد دیگر قرار خواهند داد. ارائه هرگونه اطلاعات اضافه آماری حمل و نقل مورد درخواست مقام‌های هواپیمایی یک طرف متعاقد از مقام‌های هواپیمایی طرف متعاقد دیگر منوط به مذاکره و توافق طرف‌های متعاقد خواهد بود.

ماده ۱۶

مشاوره، تغییر و اصلاح

۱- طرف‌های متعاقد جهت حصول اطمینان از حسن اجرای این موافقتنامه از طریق مقام‌های هواپیمایی خود با یکدیگر همکاری لازم معمول خواهند داشت، و به این منظور مقام‌های هواپیمایی یک طرف متعاقد می‌توانند در هر زمان از

دفتر همت دولت

مقام‌های هوایمایی طرف متعاقد دیگر درخواست مشاوره کنند. مشاوره مذکور ظرف شصت (۶۰) روز از تاریخ دریافت درخواست آغاز خواهد شد.

۲- هر یک از طرف‌های متعاقد می‌تواند در هر زمان که لازم بداند خواستار تغییر یا اصلاح مفاد این موافقتنامه شود و در این صورت طرف‌های متعاقد ظرف شصت (۶۰) روز از تاریخ دریافت درخواست مذاکره توسط طرف متعاقد دیگر در این خصوص به مذاکره بپردازند.

۳- هر گونه تغییر یا اصلاح این موافقتنامه با رعایت مفاد ماده (۲۱) این موافقتنامه، به مورد اجرا نهاده خواهد شد.

۴- علی‌رغم مفاد بند (۳) اصلاحات جدول مسیر پیوست این موافقتنامه می‌تواند، به طور مستقیم بین مقام‌های هوایمایی طرف‌های متعاقد مورد توافق قرار گیرد. این اصلاحات با مبادله یادداشت از طریق دیپلماتیک لازم‌الاجرا خواهد گردید.

ماده ۱۷

حل و فصل اختلاف‌ها

۱- هر گاه در مورد تفسیر یا اجرای این موافقتنامه و پیوست (پیوسته‌های) آن بین طرف‌های متعاقد اختلافی بروز نماید، طرف‌های متعاقد در مرحله نخست اهتمام خواهند کرد که اختلاف را از طریق مذاکره حل و فصل نمایند.

۲- هر گاه طرف‌های متعاقد نتوانند اختلاف را از طریق مذاکره حل و فصل کنند، می‌توانند با توافق موضوع را جهت کسب نظر مشورتی به هر شخص یا هیئتی ارجاع کنند.

۳- چنانچه طرف‌های متعاقد به موجب بندهای (۱) و (۲) فوق در مورد حل اختلاف به نتیجه نرسند می‌توانند با رعایت قوانین و مقررات مربوط خود، موضوع را به هیئت داور سه نفره مرکب از دو داور منتخب طرف‌های متعاقد و یک سرداور ارجاع نمایند.

در صورت ارجاع امر به داور، هر یک از طرف‌های متعاقد ظرف مدت شصت (۶۰) روز از تاریخ دریافت اطلاعیه ارجاع اختلاف به داور، نسبت به معرفی یک داور اقدام می‌کند و داوران منتخب طرف‌های متعاقد ظرف مدت شصت (۶۰) روز از تاریخ آخرین انتخاب، سرداور را تعیین خواهند کرد. چنانچه هر یک از طرف‌های متعاقد ظرف مدت مقرر داور خود را تعیین نکنند، و یا داوران منتخب ظرف مدت مذکور، در مورد انتخاب سرداور به توافق نرسند، هر یک از طرف‌های متعاقد می‌تواند از رئیس شورای سازمان بین‌المللی هوایمایی کشوری بخواهد که حسب مورد داور طرف ممتنع یا سرداور را تعیین نماید. سرداور باید در هر صورت تابعیت کشوری را دارا باشد که در زمان انتخاب با طرف‌های متعاقد روابط سیاسی دارد.

۴- در مواردی که سرداور باید توسط رئیس شورای سازمان بین‌المللی هوایمایی کشوری تعیین شود چنانچه رئیس شورای سازمان بین‌المللی هوایمایی کشوری از انجام وظیفه معذور یا تبعه یکی از طرف‌های متعاقد باشد، انتصاب توسط معاون رئیس انجام خواهد شد، و چنانچه معاون رئیس نیز از انجام وظیفه مذکور معذور یا تبعه یکی از طرف‌های متعاقد باشد، این انتصاب توسط عضو ارشد شورا که تابعیت هیچ یک از طرف‌های متعاقد را نداشته باشد، انجام خواهد شد.

۵- هیئت داور با توجه به سایر مواردی که طرف‌های متعاقد توافق نموده‌اند آئین و محل داور را تعیین خواهد نمود.

۶- هیئت داور تصمیم‌های خود را با اکثریت آراء اتخاذ می‌نماید. این تصمیم‌ها برای طرف‌های متعاقد لازم‌الاتباع است. هر طرف متعاقد هزینه عضو و نمایندگی خود در جریان رسیدگی داور را تقبل می‌نماید. هزینه رییس و هر هزینه دیگری به نسبت مساوی بین طرف‌های متعاقد تقسیم می‌شود. در تمام موارد دیگر، هیئت داور آئین کار خود را تعیین خواهد کرد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۱۸

فسخ

هر طرف متعاقد می‌تواند در هر زمان قصد خود را مبنی بر فسخ این موافقتنامه طی اطلاعیه کتبی به طرف متعاقد دیگر اعلام نماید. این اطلاعیه همزمان به آگاهی دبیر کل سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری نیز خواهد رسید و در این صورت موافقتنامه دوازده (۱۲) ماه پس از اعلام دریافت اطلاعیه فسخ توسط طرف متعاقد دیگر فسخ شده تلقی خواهد شد، مگر آن که اطلاعیه فسخ پیش از انقضای این مدت با تراضی طرف‌های متعاقد مسترد شود. هرگاه طرف متعاقد دیگر دریافت اطلاعیه فسخ را اعلام نکند، اطلاعیه مزبور چهاره (۱۴) روز پس از وصول آن به سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری دریافت شده تلقی خواهد شد.

ماده ۱۹

مطابقت با کنوانسیون‌ها یا موافقتنامه‌های چند جانبه

چنانچه کنوانسیون یا موافقتنامه چندجانبه حمل و نقل هوایی در مورد هر دو طرف متعاقد لازم‌الاجرا گردد، این موافقتنامه و پیوست (پیوست‌های) آن باید از طریق مذاکره به شرح مندرج در ماده (۱۶) به نحوی اصلاح شود که مفاد آن با مقررات کنوانسیون یا موافقتنامه مزبور انطباق یابد.

ماده ۲۰

ثبت

این موافقتنامه و پیوست (پیوست‌های) آن و هر گونه اصلاحیه آن نزد سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری به ثبت خواهد رسید.

ماده ۲۱

لازم‌الاجرا شدن

این موافقتنامه از تاریخ آخرین اطلاعیه هر طرف متعاقد به طرف متعاقد دیگر از طریق یادداشت‌های دیپلماتیک مبنی بر اینکه اقدامات لازم را طبق قوانین و مقررات خود برای لازم‌الاجرا شدن این موافقتنامه به عمل آورده، به مورد اجرا گذاره خواهد شد.

با تأیید مفاد این موافقتنامه، نمایندگان تام‌الاختیار امضاء کننده زیر که از طرف دولت‌های متبوع خود مجاز می‌باشند این موافقتنامه را که شامل یک مقدمه، بیست و یک (۲۱) ماده و یک پیوست می‌باشد امضاء نمودند. این موافقتنامه در تهران در تاریخ ۱۳۹۳/۳/۱۲ هجری شمسی برابر با ۲ ژوئن ۲۰۱۴ میلادی در دو نسخه اصلی به زبان‌های فارسی، عربی و انگلیسی که هر سه متن دارای اعتبار یکسان می‌باشند، تنظیم گردید. در صورت اختلاف در تفسیر متون، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف
دولت کشور کویت

از طرف
دولت جمهوری اسلامی ایران

دفتر همت دولت

پیوست
جدول مسیر

بخش ۱:

مسیرهایی که قرار است توسط شرکت (های) هواپیمایی تعیین شده جمهوری اسلامی ایران با حقوق کامل حمل و نقل در هر دو جهت مورد بهره برداری قرار گیرد.

نقاط مبدأ	نقاط واسط	نقاط مقصد	نقاط ماوراء
هر نقطه در ایران	هر نقطه	هر نقطه در کشور کویت	هر نقطه

بخش ۲:

مسیرهایی که قرار است توسط شرکت (های) هواپیمایی تعیین شده کشور کویت با حقوق کامل حمل و نقل در هر دو جهت مورد بهره برداری قرار گیرد.

نقاط مبدأ	نقاط واسط	نقاط مقصد	نقاط ماوراء
هر نقطه در کویت	هر نقطه	هر نقطه در ایران	هر نقطه

تذکره:

- از نقاط واسط و نقاط ماوراء می توان به اختیار شرکت (های) هواپیمایی تعیین شده در هر پرواز یا کلیه پروازها صرف نظر نمود.
- شرکت (های) هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاقد مجاز به بهره برداری از حقوق حمل و نقل بدون محدودیت در تمامی سرویس ها و در سرویس های ترکیبی میباشند.
- حق آزادی پنجم حمل و نقل توسط هیچ یک از شرکت (های) هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاقد برای حمل و نقل مسافران از طریق نقاط واسط و به نقاط ماوراء و بالعکس اعمال نخواهد شد.

دفتر هیئت دولت

BILATERAL
AIR SERVICES AGREEMENT

BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE ISLAMIC
REPUBLIC OF IRAN

AND
THE GOVERNMENT OF THE STATE OF
KUWAIT

دفتر هیئت دولت